

ENG LUTÈ

VASARIS

1998
VOL. 49/NR. 2

FEBRUARY

E G L U T Ė

VASARIS / FEBRUARY / 1998 Vol. 49 / Nr. 2

TURINYS

- 1 LIETUVA, *Zita Žukauskaitė*
- 4 GEDIMINO PILIS, *Vytė Nemunėlis*
- 5 IŠ TAUTOSAKOS LOBYNO
- 9 MŪSŲ KŪRYBA
- 10 VASARIO 16-JI, *Danius Aneliauskas*
- 13 METŲ LAIKAI, *Darija Varnaitė*
- 14 TIKIU, *Irena Šerelienė*
- 16 IŠ PASAKŲ SKRYNIO
- 21 IŠ ISTORIJOS LOBYNO
- 26 MŪS ALYTĖ
- 27 KATYTĖ BUMSYTĖ, *Rasa Uždravytė*
- 28 AR ŽINAI?
- 30 GALVOSŪKIAI
- 32 JUOKŲ MAIŠELIS
- 34 DĖKOJAME MŪSŲ RĖMĖJAMS

Viršelis: Nuotrauka I. Kriaučeliūnienės

EGLUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išeina 10 numerių per metus; prenumerata – 15 US dol., į Lietuvą ir kitus kraštus – 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taisy ir tvarko savo nuožiūra.

REDAKCIJA: 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441

Redakcinis kolektyvas: Regina Kučienė ir Irena Šerelienė

LEIDŽIA: JAV LB Švietimo Taryba

REDAKTORĖ: Regina Kučienė

TECHNINĖ REDAKTORĖ: Audronė Norušienė

ADMINISTRATORIUS: Viktoras Kučas

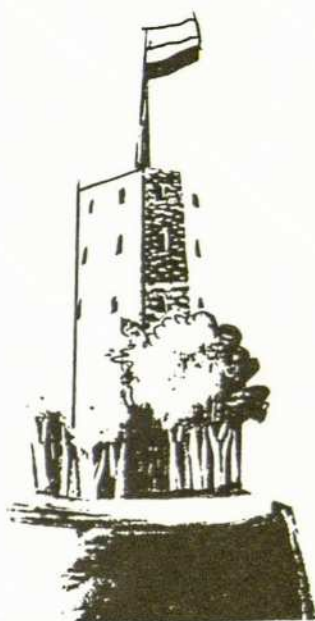
13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441

Tel. (708) 301-6410; Fax: (708) 301-6410

EGLUTĖ (USPS 169-200) a magazine for children in the Lithuanian language. Published monthly except July and August. Yearly subscription \$15.00, single copy \$1.50, to Lithuania and other countries, \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441. Second class postage paid at Lockport, IL 60441. Postmaster send address corrections to: EGLUTE, Lithuanian Educational Council of the USA Inc., 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441. Printed by DRAUGAS, Chicago, IL 60629.

LIETUVA

Lietuva – kur žvelgia Gedimino pilis,
Lietuva – tu neapsakomo grožio šalis.
Esi maža, bet kiek Tavyje paslapčių
Iš žilų žilų laikų.

Tave priešai norėjo paminti,
Lietuvišką žodį užginti.
Tu užauginai daug narsių sūnų,
Kurie Tave apgynė nuo priešų piktų.

Dabar esi laisva, nepriklausoma,
Tiek daug Tavyje meilės ir džiaugsmo!
Kaip gera turėti tėvynę,
Tokią didingą ir mielą.

*Zita Žukauskaitė, VIII b klasė
Krasnovo aštuonmetė mokykla (Punsk)*

14-15 amžiuje Lietuvos žemės ėjo nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų. Ji buvo galinga valstybė, bet turėjo ir daug priešų. Ypač sunkūs buvo priespaudos laikai, kada carinė Rusija buvo pavergusi kraštą.

Tačiau išaušo laisvės diena, ir 1918 vasario 16 d. Lietuvos Taryba Vilniuje paskelbė Lietuvą vėl Nepriklausoma valstybe.

22 metus Lietuva džiaugėsi laisve, augo ir klestėjo.

Beveik 50 metų ji buvo vėl rusų pavergta, bet nuo 1990 m. kovo 11 d. ji tapo vėl nepriklausoma valstybe.

Vasario 16-oji didelė visų lietuvių šventė.

* * * * *

Nepriklausomybės diena

Ar matei sugautą lakštingalą? Ar girdėjai jos giesmę narvelyje? Net ir mažiausias laukų ar girių paukštelis nori gyventi laisvas.

Taip ir žmogus trokšta laisvės. Taip ir tauta nori būti laisva, nepriklausoma.

Lietuvą daug kartų norėjo pavergti stipresnės, galingesnės valstybės... Bet jos sūnūs kilo į kovą už savo Tėvynės laisvę. 1918 metų vasario 16-ąją Lietuva tapo nepriklausoma.

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos

A K T A S

DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMOS VALSTYBĖS ATSTATYMO

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba, reikšdama laukios valią, nutaria ir iškilmingai skelbia, kad yra atstatomas 1940 metais sveltimos jėgos panaikintas Lietuvos valstybės suvereninių galių vykdymas, ir nuo šiol Lietuva vėl yra nepriklausoma valstybė.

Lietuvos Tarybos 1918 m. vasario 16 d. Nepriklausomybės aktas ir 1920 m. gegužės 15 d. Steigiamojo seimo rezoliucija dėl atstatytos Lietuvos demokratinės valstybės niekada nebuvo nustoję teisinės galios ir yra Lietuvos valstybės konstitucinis pamalas.

Lietuvos valstybės teritorija yra vientisa ir nedaloma, joje neveikia jokios kitos valstybės konstitucija.

Lietuvos valstybė pabrėžia savo ištikimybę visuotinai pripažintiems tarptautinės teisės principams, pripažįsta sienų neliečiamumą, kaip jis suformuluotas 1975 metų Europos saugumo ir bendradarbiavimo pasitarimo Helsinkyje Baigiamajame akte, garantuoja žmogaus, piliečio ir tautinių bendrijų teises.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba kaip suvereninių galių reiškėja šiuo aktu pradeda realizuoti visą valstybės suvereniteta.

Vytautas Landsbergis

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas

L. Sabutis

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos sekretorius

Vilnius, 1990 m. kovo 11 d.

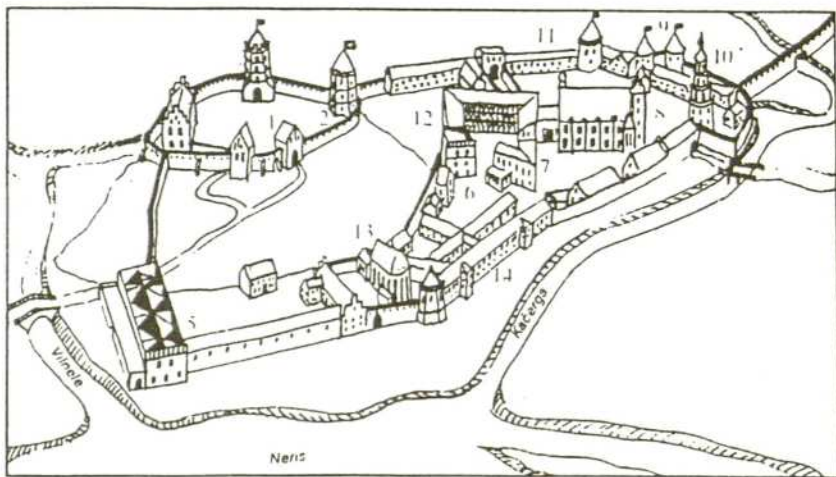
Gedimino pilis

Vytė Nemunėlis

Prinešė Vytukas,
Smėlio daug pripylė
Ir gražiai pastatė
Gedimino pilį.

Įkalė baslelį –
Vėliavą iškėlė –
Supa ją vėjelis,
Mirga vėliavėlė.

Sėdo ant lazdelės:
— Nu, „žirgeli" riestas!
— Valio mūsų Vilnius,
Valio mūsų miestas!

Vilniaus aukštinė ir žemutinė pilis XVII a. pradžioje

IŠ TAUTOSAKOS LOBYNO

Vanda Kinderytė-Budrienė

VELNIO PĖDA

(Kurtuvėnų padavimas)

Už senųjų Kurtuvėnų kapinių, prie miško, stūkso paslaptingas akmuo su išpausta velnio kanopa. Niekas nežino, iš kur jis čia atsirado. Tik senieji kurtuvėniškiai dar atsimena bočių papasakotą tokį atsitikimą.

Tai buvo seniai, kai jie grafų dvaruose baudžiavą ėjo.

Pasiklausykite, kas nutiko vienam dvaro bernaičiui.

Eina jis vėlų vakarą iš gegužinės tiesiai per laukus ir pievas, pro pakrūmes ir raistus. Šviesu kaip dieną. Mėnulis negailestingai spigina į akis. Žiūri: vidury pelkės sėdi juodas ponaitis ir kažką knebinėja. Prisiartina. Mato: varles gaudo ir į maišą kiša. Bernui iš nuostabos net akys ant kaktos iššoko. Neiškentęs paklausė:

— Pone, kam tau tos varlės?

— Žlibas tu, ar ką? Juk tai ne varlės, o grynai auksiniai, – atsakė jam juodasis ponas.

— Auksiniai? – išsižiojo bernas. Žvilgt į maišą – pilnas aukso...

„Ot, kad taip man... – pamanė“. Ir tuoj pat sumojo, kad turi

reikalą su velniu.

Tuo tarpu juodasis ponaitis, atspėjęs mintį, pasiūlė.

— Atliksi tris darbus – auksas tavo, ne – tarnausi man visą amžių.

Bernaitis pagalvojo.

— Sutinku! – pratarė.

— Pažvelk į kairę! Matai tuos rūmus?..

Bernas išvydo neregėto grožio rūmus.

— Ten dabar puota, – tęsė ponaitis. — Įeik į salę taip, kad niekas nepastebėtų. Antraip tau galas! Iš pirmos sutiktos mergos plaukų ištrauk šukas ir atnešk jas man.

Berno būta nepėsčio. Kišenėje jis turėjo juodą skepetą, kurią dar vaikystėje jam buvo padovanojusi kaimo burtininkė. „Su ja nesiskirk. Panaudok ją, kai tau bus labai sunku. Ji stebuklinga,“ – prisiminė bernas burtininkės žodžius.

Užsirišo ant galvos ir patraukė į rūmus, kuriuose skambėjo muzika, šoko, trypė, dainavo... Niekieno nepastebėtas įslinko į vidų. Ant pirštų galų prisiartino prie salės durų. Durys buvo praviros. Tarpduryje stovėjo raudona suknele pasirėdžiusi panelė ir tarsi ko laukė. Kadangi bernas dabar buvo nematomas juodosios skarelės dėka, tai priėjęs prie merginos, ištraukė iš jos plaukų šukas ir skubiai dingo naktyje.

Juodasis ponaitis jo laukė. Kai tik bernas padavė jam šukas, jos tuoj pavirto gyvate, kuri spoksojo savo geltonomis akimis į

berną, tarsi grasindama.

— Pirmąją užduotį atlikai. Liko dar dvi... Gerai išžiūrėk, štai ten šulinys.

Neaiškioj mėnulio šviesoje bernas išvydo keistą šulinį.

— Atnešk man iš jo vandens, – ir padavė juodą ąsotį.

Bernas nusistvėrė ąsotį ir tekinas pasileido prie šulinio. Tačiau kuo sparčiau jis bėgo, tuo labiau šulinys tolo nuo jo. Atrodė, dar vienas žingsnis, ir jau pasieks ranka. Bet tai buvo tik mirażas. Persižegnojo. Šulinys tarsi sustojo. Atsiminė juodą skarelę. Apsivyniojo ją ranką ir tuoj pat atsidūrė prie šulinio. Pasilenkė, norėdamas pasisemti vandens, ir išvydo baisiąją gyvatę, pasiruošusią šuoliui. Toptelėjo mintis ją peržegnoti. Gyvatė dingo. Prisiėmė bernas vandens.

Benešdamas velnišką ąsotį, neiškentęs pažvelgė į jo vidų ir pamatė kraują. Jo kūnas nuėjo pagaugais, vos ąsotis neiškrito iš rankų.

Nelabasis jo laukė.

— Ėhė! Matau: tave sunku nugalėti, – ir, paėmęs ąsotį, metė jį ant žemės.

Prieš juos iškilo didžiulis kalnas.

— Apibėk neatsigrėždamas šį kalną tris kartus. Ką rasi už jo padėta, atnešk man.

Bernas, nieko nelaukęs, paleido į darbą kojas. Bėga, skuba, o kojos tokios sunkios, pinasi. Rodos, švininės, vos pavelka. O už

nugaros kažkas staugia, kaukia, švilpia. Regis, visos pragaro baidyklės susirinko. Tik švysčioja jų raudoni liežuviai, šiepias baisūs dantys, tiesias siaubingi nagai. Atrodo, tuoj tuoj pagriebs jį ir pasmaugs... Bernas pavargo, suprakaitavo, o velnias vis ragina:

— Greičiau! Paskubėk!

Nežinia, kaip ten būtų pasibaigę, jei ne gaidys, užgiedojęs kaime.

Nelabasis su baidyklėmis į žemę prasmego, bernas tiek jį ir tematė...

Tik atsipeikėjęs pamatė, kad jau aušta, o kalno vietoj guli didžiulis akmuo su išpausta velnio pėda. Šalia pamestas maišas, pilnas aukso.

Bernas pasiėmė maišą, parsinešė namo ir po šiai dienai laimingai gyvena.

Rečiau vartojami žodžiai

<i>stūkso</i>	–	<i>neaiškiai matosi</i>
<i>raistas</i>	–	<i>klampi vieta</i>
<i>žlibas</i>	–	<i>mažai matantis</i>
<i>spoksoti</i>	–	<i>žiūrėti, akis išplėtus</i>
<i>toptelėjo</i>	–	<i>dingtelėjo, staiga ateiti į galvą</i>
<i>pagaugai</i>	–	<i>šiurpulys</i>
<i>nepėsčias</i>	–	<i>smarkus, drąsus</i>
<i>skepeta</i>	–	<i>skarelė</i>
<i>ąsotis</i>	–	<i>indas su ausele</i>

MŪSŲ KŪRYBA

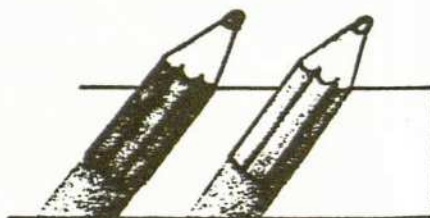
Aš turiu pieštuką

Aš turiu pieštuką,

Tu turi pieštuką.

Mes turime pieštuką,

Lygiai kaip ir tu, ir aš.

Du du du, trys paukšteliai

Skraido: tu skraidai,

Aš skraidau,

Mes visi paukšteliai skraidom.

Alytė Čepulytė, 7 m.

Šv. Kazimiero lit. mokykla,

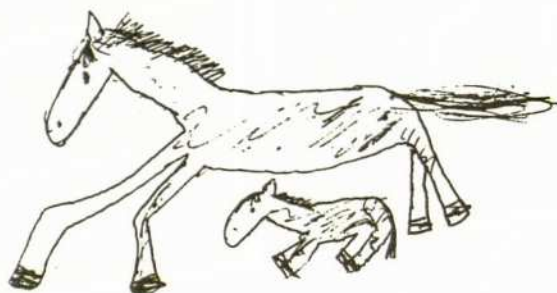
Cleveland

* * * * *

Mano šeimos atostogos

Kartą gyveno šeima. Toje šeimoje augo berniukas ir dvi mergaitės. Jų vardai buvo: Alytė, Monika ir Dariukas. Jie paklausė tėvų, ar galės važiuoti ten pat, kaip ir pereitais metais. Šeima išvažiavo į Virginijos valstiją pažiūrėti arkliukų. Jie ėjo prie jūros, skraidino aitvarus, maudėsi jūroje.

Buvo smagios šeimos atostogos. *Alytė Čepulytė*

VASARIO 16-JI

Kai buvau aš dar mažesnis,
Kai aš knygą paskaičiau,
Kai aš pamokas dariau,
Galvojau apie Lietuvą.

Kodėl aš einu į mokyklą?
Lietuviškai gerai kalbu.
Puikiai kalbu ir be klaidų.
Ką daugiau turiu išmokt?

Tada mama manęs paklausė
Kas Vasario 16 yra?
Aš atsakiau, kad nežinau.
Kodėl žinot, ar tai svarbu?

— Tu turi žinot ką reiškia!
Mokykla nėra vien kalbą išmokti.
Išmokti apie Lietuvą,
Tai tavo praeitis, ir Jos.

Dabar užaugau, protingesnis,
Ilgijau daug daugiau žinių.
Dabar aš myliu Lietuvą,
Jos šventės yra svarbios man.

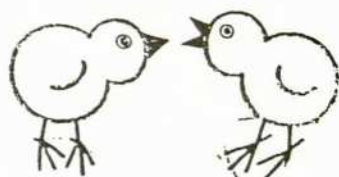
Danius Aneliauskas, 6 sk.

Šv. Kazimiero lit. mokykla, Los Angeles

MANO NAMINIS GYVULYS

(rašo Vinco Krėvės lit. mokyklos mokiniai)

Mano naminiai gyvuliai būtų viščiukai. Man jie patinka, nes yra labai maži ir minkšti. Problema yra, kad jie gali namuose pasimesti, kai aš juos paleisiu. Kai jie lesa maistą, aš taip pat pasidarau alkana. Juos laikyčiau savo kambaryje. Kai jie užaugtų ir atsivestų savo vaikų, pasilaikyčiau juos visus. Turėdama jų net 30, visus kaip vieną tebemylėčiau.

Kai aš maudyčiaus, juos visus taip pat nuplaučiau. Rytais aš juos paleisčiau po kambarį. Jie visur laiptotų – ant lovos, ant kėdžių, visur. Man patiktų ir kitų gyvulių turėti, bet aš su šitais turėčiau daug darbo!

Laura Šeštokaitė

* * *

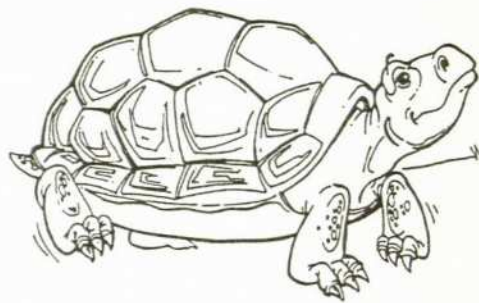
Aš noriu gauti dramblių, nes tada man nereikės naudoti autobuso ir nereikės leidimo vairuoti mašiną. Jam niekados nereikės benzino. Sningant, jis galės būti mano rogėmis. Kai norėsiu miegoti lauke, galėsiu po savo drambliu atsigulti.

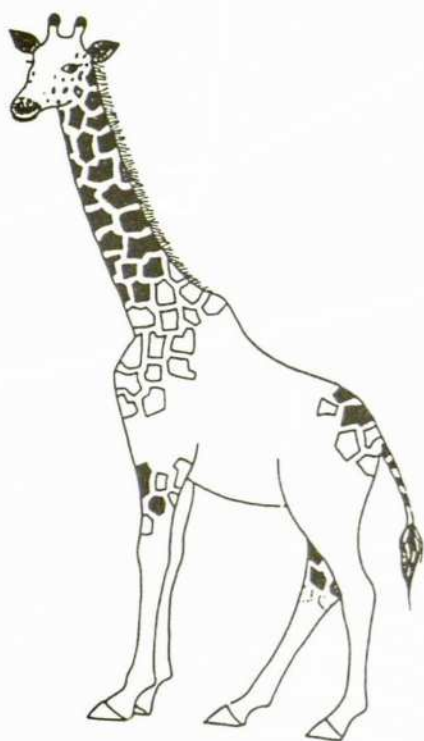
Jo vardas būtų Buba. Buba turės daug draugų. Buba gyvens kieme, užpakalyje namo. Ji galės nuo medžių ėsti lapus. Kai Buba susilauks bubiukų, aš juos išdalinsiu savo draugams. Ir vieną bubiuką pasilaikysiu sau, kad Bubai nebūtų liūdna.

Vilija Vilimaitė

Aš turiu vėžliuką, vardu Tukas. Jis labai geras ir manęs klauso. Kartais pabėga, tai sunku jį pagauti. Kartais jis valgo mano popierių, ir man tai nepatinka. Tukas mėgsta maudytis. Aš prileidžiu į vonią vandens ir jį įdedu. Jis gražiai plaukia. Tukas kartais kanda mamai. Jis yra keturių ar penkių metų amžiaus. Kai aš išvažiavau į Ameriką, savo draugą Tuką atidaviau pagloboti savo pusbroliams Mindaugui ir Augustui. Ačiū jiems labai!

Matas Bagušinskas

Mano naminis gyvulys būtų žirafa. Aš kiekvieną dieną užšokčiau ant jos nugaros ir nujočiau į mokyklą. Visi mano draugai sakytų, kad esu labai laiminga. Kiti pavydėtų. Aš leisčiau savo draugams ant žirafos pajodinėti. Nuo lietaus ir sniego, pastatytume žirafai aukštą namą. Rugsėjo mėnesį mano žirafa padėtų nuskinti obuolius. Būtų lengva ją prižiūrėti, nes aš ją apšlakstyčiau vandeniu. Žirafai nereiktų pirkti maisto, nes ji graužtų lapus. Mano kaimynai jai taip pat leistų griaužti lapus. Jos vardas būtų Taškas.

Rūta Bagdonavičiūtė

METŲ LAIKAI

Žemė apklota baltu patalu,
Žiemos laikas – labai smagu!
Nosys šąla, rankios bąla –
Mamytės karšta sriuba ant stalo!

O, pavasarį – gėlės ir žolės žaliuoja,
Linksmi paukščiai – čiulba, dainuoja.
Visi gyvuliai turės vaikučius,
Dažysim Velykom gražius margučius.

Karšta saulė vasaros dienų,
Džiugina vaikus be mokyklų!
Jie maudosi jūroje, žaidžia linksmi,
Stovyklauja, išdykauja – viskas gerai!

Rudens medžių lapai keičia spalvas,
Vaiduoklių naktį žiūri juodas katinas.
Grybauti smagu, mokytis – aš galiu –
Dėkoti pasauliui, kad viskas gražu!

*Darija Varnaitė, 6 sk.
Šv. Kazimiero lit. mokykla, Los Angeles*

TIKIU

Irena Šerelienė

PELENŲ DIENA

Šiandien vasario 25 d. – Pelenų diena.

Sigutė išskubėjo mokyklon vienplaukė, nors ir lynojo.

Pelenų dieną visi mokyklos mokiniai eidavo į bažnyčią. Pamaldų pabaigoje, mokiniai, išsirikiavę dvejomis eilutėmis, pamažu eidavo prie altoriaus. Kai priartėdavo prie ten stovinčio kunigo, jis paėmęs žiupsnelį pelenų iš mažos, apvalios dėžutės, lengvai patepdavo kiekvienam kaktą kryžiumi sakydamas: „Atsiverskite ir tikėkite Evangelija.“

Grįžusi klasėn Sigutė, apžvelgusi visus juodais kryžiukais paženklintus mokinius, kažko sunerindavo. Visi atrodė kitaip, o tie juodi kryžiukai priminė jai jų darželio žemę pavasarį: juodą, tuščią, be daigelio. „Bet ar ne tokia yra nuodėmė – juoda, tuščia...“ mąstė Sigutė.

Iš mokyklos grįžtant namo, stipriai lijo. Sigutė neturėjo nei skėčio, nei kepuraitės. Ji jautė, kaip lietus plauna jos plaukus, veidą, rankas. Gerai, kad knygos buvo sausos kuprinėje.

Parbėgusi namo ir apsišluosčiusi, Sigutė nuėjo pas močiutę. Ji paprašė jos paaiškinti apie Pelenų dieną.

— Pelenų diena yra Gavėnios pradžia... Gavėnia yra Bažnyčios įvesta – Kristaus 40 dienų pasninkui atminti. Melsdamasis ir pasninkaudamas dykumoje, Jėzus ruošėsi viešajam gyvenimui... –

kalbėjo močiutė.

— Močiut! Tada niekas pelenais žmonių neženklino, tiesa?

— Tiesa, Sigute. Bet tada pats Kristus gyveno tarp žmonių. Ir Jis pats aiškino žmonėms Gerąją Naująją – Evangeliją. Mus Bažnyčia moko nuo Pelenų dienos dažniau susikaupti, pasimelsti, apgailėti nuodėmės. Taip ruošiamės Didžiajai savaitei ir Velykoms.

— O, iš kur kunigai gauna tuos pelenus? Jie tokie juodi, kaip žemė.

— O, Sigute, bažnyčios patarnautojai sudegina pernykščių metų verbas, o kunigas tuos pelenus pašventina. Anksčiau pelenai būdavo beriami ant galvos, nes Lietuvoje tokių palmių kaip čia nebuvo. Verbų sekmadienį žmonės nešdavosi į bažnyčią kaduogių šakeles. Sudegintų kaduogių šakelės tampa šviesesniais, puresniais pelenais. Ten, kur aš augau, visa šeima Pelenų dienos ryte atgiedodavo kelias Kančios giesmes. Vėliau Tėvukai parnešdavo iš bažnyčios pelenus ir pabarstydavo namiškiams galvas. Ir pasninkaudavo visą dieną...

Tik dabar močiutė žvilgterėjo į Sigutės kaktą ir nustebusi paklause:

— Sigute, ar tu šiandien nebuvai bažnyčioje, kad nėra kryželio ant tavo kaktos?

— Buvau... – šypsodamasi atsakė Sigutė. — Bet, grįžtant namo, dangaus lietus nuplovė mano kryželį... Gal mano nuodėmės buvo labai, labai mažytės?...

Nusišypsojo ir močiutė. Supratusi Sigutės žaismingumą, ji atsakė:

— Sigut, Sigut... Ne lietus, bet Dievo malonė, kai gailiesi, nuplauna nuodėmės... Bet prisimink, kad Gavėnia skirta prisiminti Kristaus meilės kančiai. Juk tik per kančią ir mirtį už mus, Jis atkėlė visiems Dangaus vartus pas Dievą Tėvą.

IŠ PASAKŲ SKRYNIOS

Variokai

(pinigai)

Vienam tėvui užaugo trys sūnūs. Du vyresnieji buvo tinginiai ir išpuikę, tik jauniausias darbštus, kantrus ir geros širdies jaunuolis. Nelaimė, jauniausias sūnus buvo mažo ūgio, silpnesnės sveikatos ir todėl brolių buvo pajuokiamas, nei tėvų ne taip mylimas. Viena dieną vyriausiasis sūnus tarė tėvui:

— Mielas tėve, eisiu į žmones paieškoti laimės, turto ir garbės.

— Niekur neisi, vaike, – sudraudė tėvas. — Išėjęs pridarysi juokų ir gėdos.

Bet sūnus nerimo:

— Eisiu, ir viskas.

Ir tėvas, ilgai prašomas, išleido, Gerą kelio galą paėjęs, jaunuolis prisėdo užkasti. Žiūri – priėjo elgeta, atsisėdo prie jo ir tarė:

— Sotink, Dieve! Gal ir man duotum kąsnelį duonutės? Šiandien dar nevalgiau.

— Visokių driskių neprišersiu, – atkirto jaunuolis. — Aš pats keliauju, kai pristigsiu duonos, niekas man neduos.

Elgeta nuėjo sau. Tą valandą atskrido keli paukščiukai ir taikėsi prie trupinių, nukritusių ant žemės. Jaunuolis nuvaikė paukščius ir dar akmeniukais pamėtė.

Kiek paėjęs, jaunuolis sutiko seną žmogų. Tas užkalbino keleivį:

— Kurgi, mielasai, taip keliauji?

— Einu pasiieškoti geros tarnybos, noriu įsigyti turtą, o su turtais ir garbės, – atsakė jaunuolis.

— Tu galėtum pas mane įsigyti turtą ir garbės, jeigu norėtum gerai tarnauti, – atsakė senis. — Turėtum mano avis paganyti. Jeigu gerai ganysi, tai rudenį maišą pinigų parsineši.

Patiko jaunuoliui pasiūlymas, ir jis pradėjo pas tą senį avių ganyti. Bet ganė negerai: rėkavo ant avių, be reikalo čaižė jas botagu, akmenimis mėtė nekaltus gyvulėlius. Vasara jam prailgo iš tinginio ir nuobodulio. Kai pasibaigė ganyimo laikas, šeimininkas nusivedė jaunuolį į rūsį ir tarė:

— Žiūrėk, vyreli, štai ant suolo trys maišeliai: šitas su auksu, šitas su sidabru, o šitas su variu. Rinkis vieną maišelį pagal savo darbą. Tik žinok: jeigu negerai tarnavai, tai naudos neturėsi.

Jaunuolis pasiėmė maišelį aukso ir linksmas išėjo namo. Parėjęs atišo jį, norėdamas parodyti tėvams ir broliams auksą, bet maišelis buvo pilnas gryno smėlio.

— Ar aš nesakiau, kad tu pridarysi juoką ir gėdos, – burbtelėjo tėvas ir išbarė sūnų.

Netrukus antrasis sūnus tarė tėvui:

— Mielas tėve, ir aš noriu eiti tarnauti ir laimę susirasti.

— Ar taip, kaip tavo brolis? – paklausė tėvas.

— Ne, aš nesiduosiu apgaunamas, – atsakė sūnus.

Bet kad ir tas sūnus nebuvo geresnis, tai elgėsi kaip brolis ir kelionėje, ir netikusiai tarnavo pas tą patį senį, avis ganydamas. Kai jaunuolis pabaigė ganyimą, šeimininkas nusivedė jį į rūsį, parodė tris maišelius pinigų ir tarė:

— Žiūrėk, šitas maišelis yra aukso, šitas sidabro, šitas vario. Rinkis vieną maišelį pagal savo darbą. Tik žinok: jeigu negerai tarnavai, tai naudos neturėsi.

Šis buvo kiek protingesnis už savo brolių, tai pasiėmė maišelį sidabro, nors gerai žinojo, kad jo neužsitarnavęs. Parėjo vaikiną namo linksmas. Bet kai namie atrišo maišelį, išvydo ne sidabrą, o smėlį.

Tėvas vėl palingavo galvą ir burbtelėjo:

— Abudu mulkiai. Smėlio ir mano lauke kiek reikia, be jokio vargo, be jokios tarnybos.

Pagaliau jauniausiasis sūnus tarė tėvui:

— Mielas tėve, ieškojo laimės broliai, noriu ir aš pabandyti. Tai kas, kad aš menkesnis už juos.

Tėvas išleido sūnų, nieko nepasakęs.

Eina jauniausiasis tėvo sūnus keliu. Sustojo prie kalnelio, kur jo broliai buvo valgę, atsisėdo ir užkandžiauja. Priėjo prie jo elgeta ir tarė:

— Skalsink, Dieve! Gal ir man, jaunuoli, galėtum kąsnelį? Šiandien aš dar nevalgiau.

— Prašom čionai, sėskis šalia manęs, – atsakė jaunuolis ir davė vargšui gabalą duonos. Netrukus atskrido paukštelį, jis pabarstė jiems trupinių ir džiaugėsi, kaip jie lesa.

Elgeta padėkojo jaunuoliui už duoną ir nuėjo.

Jaunuolis toliau eidamas sutiko tą patį senį, pas kurį tarnavo jo broliai. Senis tarė:

— Spėju, kad eini darbo ieškoti. Jei nori, eikš pas mane tarnauti. Paganytum

avis ir užsitarnautum.

— Gerai, dėde, eisiu tarnauti, – apsidžiaugė vyrukas ir pristojo pas tą senį avių ganyti. Gerai ganė: laiku ginė, laiku girdė, laiku namo varė. Jis mylėjo avis, avys jo klausė. Kai pasibaigė ganymo laikas, šeimininkas nusivedė jaunuolį į rūšį, kur laikė pinigus, parodė tris maišelius ant suolelio ir tarė:

— Čia auksas, čia sidabras, čia varis. Rinkis maišelį pagal savo darbą ir neškis.

Vaikinas atsakė:

— Avis ganyti buvo lengvas darbas. O gyvenau pas tamstą geriau, negu pas tikrą tėvą. Aš norėčiau imti tik maišelį su variokais (pinigais), o ir tai, man rodos, būtų lyg per daug už tokią lengvą tarnybą.

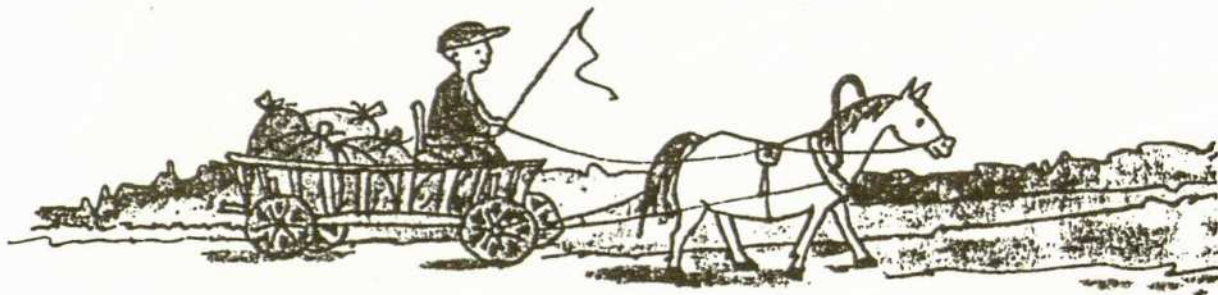
Tada šeimininkas tarė:

— Gerai tarnavai. Drąsiai imk ir ne tik variokus: aš tau pridėsiu ir kitus du maišelius – su auksu ir sidabru. Su visu šituo turtu grįžk sveikas namo, rūpinkis tėvais ir gyvenk laimingai.

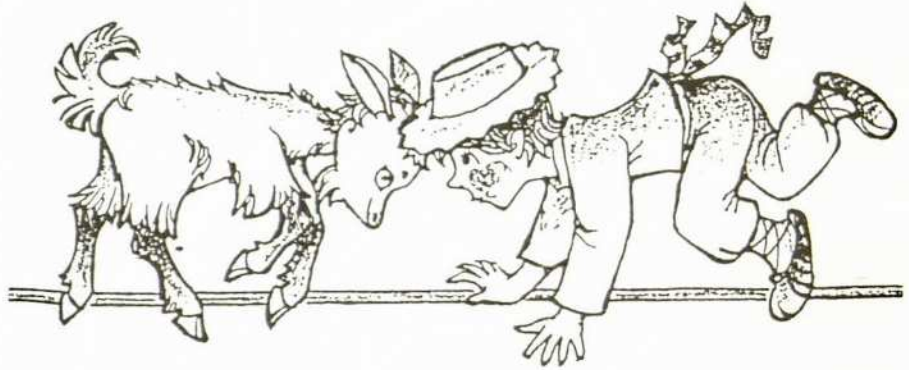
— Dėde, kad aš nė nepanešiu...

— Nieko, pakinkysiu arklių, važiuotas parsiveši.

Vyrukas, meiliai šeimininko išleistas, parvažiavo namo su dideliu turtu. Ir tėvai, ir broliai nustebo jaunėlio laime. Broliai akių neturėjo kur dėti iš gėdos. Jie pagaliau suprato, kad tik dorai dirbdamas žmogus pelni laimę, turtus ir garbę.

Kai aš mažas buvau,
 Šile ožius ganiau,
 niekas manęs nepažino,
 oželiu vadino.

Myliu aš tėvynę

Myliu aš tėvynę,
 Lietuvos šalelę –
 Jos daina man širdį
 Lig saulutės kelia.

* * * * *

Tiku taku laikrodėlis,
 Tiku taku – jo daina.
 Ankstų rytą atsikėlęs
 Bėgi, bėgi – negana.

Šaukia, šaukia mokykla
 Kaip skardus varpelis,
 Ir balta žiemos tylą,
 Ir pusnėtas kelias.

IŠ ISTORIJOS LOBYNO

NARSIOJI KARŽYGĖ

Bronius Jauniškis

Trumpai apkirpusi plaukus, kario drabužiais apsirengusi, pistoletą už juostos užsikišusi, juodbėriu žirgu Emilija atjojo iš tolimo Linksnos dvaro Latvijoje į Vilnių, kuriame ji užaugo. Ją sutikęs sukilėlių vadas K. Parčevskis ir sužinojęs, jog grafitė nori įsijungti į sukilėlių gretas, šyptelėjo:

— Nebent sužeistuosius slaugyti. Ir tai dar pagalvotume.

Mergina nubraukė ant akių krintančius plaukus. Jai ne kartą siūlė būti matematikos ar istorijos mokytoja. Tačiau Emiliją iš mažens traukė šaudymas. Ir šaudė taikliau negu vyrai. Dabar tokia proga. Sukilo Prancūzijos, Belgijos, Lenkijos tautos prieš engėjus rusus, Lietuvoje susikūrė komitetai kovoti už Lietuvos ir Lenkijos laisvę, prieš Rusijos imperiją. Kodėl ji, jauna lietuvė negali prisijungti prie sukilėlių?!

Grįžtelėjo į kartu atjojusį pusbrolių Cezarį Pliaterį ir atrėžė:

— Jeigu taip, mes patys organizuokime sukilėlių būrį!..

Po kelių dienų jie atjojo prie Dusetų bažnyčios. Nenulipdama nuo juodbėrio, kvietė maldininkus stoti į sukilėlių būrius. Žmonės pakluso jos raginimui. Beveik keturi šimtai jos vadovaujamų šaulių raitininkų organizuotai atjojo į Zarasus. Netikėtai užpulti caro žandariai beveik nesipriešino ir pasidavė. Sukilėliai prašė

Emiliją Pliaterytę, kad ji užimtų Zarasų „gubernatoriaus“ vietą, bet grafaitė griežtai atsisakė. Prijungusi savo būrį prie Karolio Zaluskio korpuso, pirmoji su pusbroliu puolė į mūšį su rusų kariuomene prie Ukmergės. Jai peršovė petį, tačiau Emilija nepasitraukė iš mūšio, o dar įnirtingiau puolė okupantus ir juos nugalėjo.

Garsas apie jos drąsą pasiekė sostinę Vilnių. Kai grafaitė vėl pasižymėjo kautynėse ties Maišiagala, ją pasikvietė sukilimo vadas K. Parčevskis ir, įsegdamas į antpečius kapitono žvaigždutes, pasveikino:

— Esi Vytauto Didžiojo dvasios ir kovingumo, kapitone Pliateryte. Tik tokie kovotojai atneš mūsų tėvynei laisvę.

— Nepervertinkite, pone vade, – kukliai atsakė kapitonė.

— Jūs galėtumėte būti ir generole, – atsakė sukilėlių vadas ir paskyrė Emiliją 25 raitelių pulko garbės vade.

Ji drąsiai kovojo su savo pulko vyrais gindama Kauną, pasižymėjo kautynėse ties Šiauliais. Jos švelnus, bet stiprus moteriškas balsas: „Pirmyn, už Lietuvos laisvę!“ – žadino karių narsą. Ne kartą buvo patekusi į žandarų spąstus, tačiau šaltakraujiškai nuo jų išsprukdavo.

Caro valdžia pamačiusi, kad sukilėliai užima vieną miestą po kito, sutraukė daug kariuomenės. Pakeliui į Šiaulėnus netikėtai Pliaterytės dalinį užpuolė rusai, apsupo ir sumušė. Kapitonė buvo sunkiai sužeista, tačiau išvengė nelaisvės. Karo tarybos posėdyje Kuršėnuose sukilėliai, matydami, jog kovą pralaimės, nutarė trauktis į Prūsiją. Tačiau grafaitė Emilija griežtai užprotestavo:

— Iki gyva – kovosiu, kad žandarų kojos nemindžiotų mano tėvynės!

Kartu su pusbroliu Cezariu ilgai keliavo, ieškojo likusių narsuolių. Svajojo prasimušti į Lenkiją ir ten suburti būrį lietuvių. Tačiau žaizdos neleido įgyvendinti šio plano. Ligos ir žaizdos privertė prisiglausti pas netoli Kapčiamiesčio neižengiamoje girioje gyvenantį eigulį Ablamavičių. Cezaris Pliateris vienas išvyko į Lenkiją, o narsioji grafaitė Emilija Pliaterytė mirė. Tai buvo 1831 metais. Ją palaidojo kita pavarde, tik vėliau Kapčiamiestyje sukilėliai pastatė jai paminklą.

Emilijos Pliaterytės kariai, emigravę į Ameriką, Vokietiją ir kitas šalis, plačiai išgarsino jos vardą. Daugelis prancūzų, lenkų, anglų, vokiečių, italų poetų grafaitės garbei sukūrė eilėraščių, poemų, pjesių. Istorikai tvirtina, jog tokių pasišventėlių, taip mylinčių tėvynę, pasaulyje nedaug.

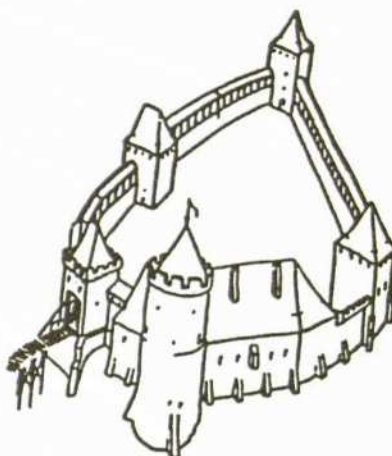

LIETUVOS VALDOVŲ KRYŽIAŽODIS

Langeliuose įrašyk Lietuvos valdovų vardus.

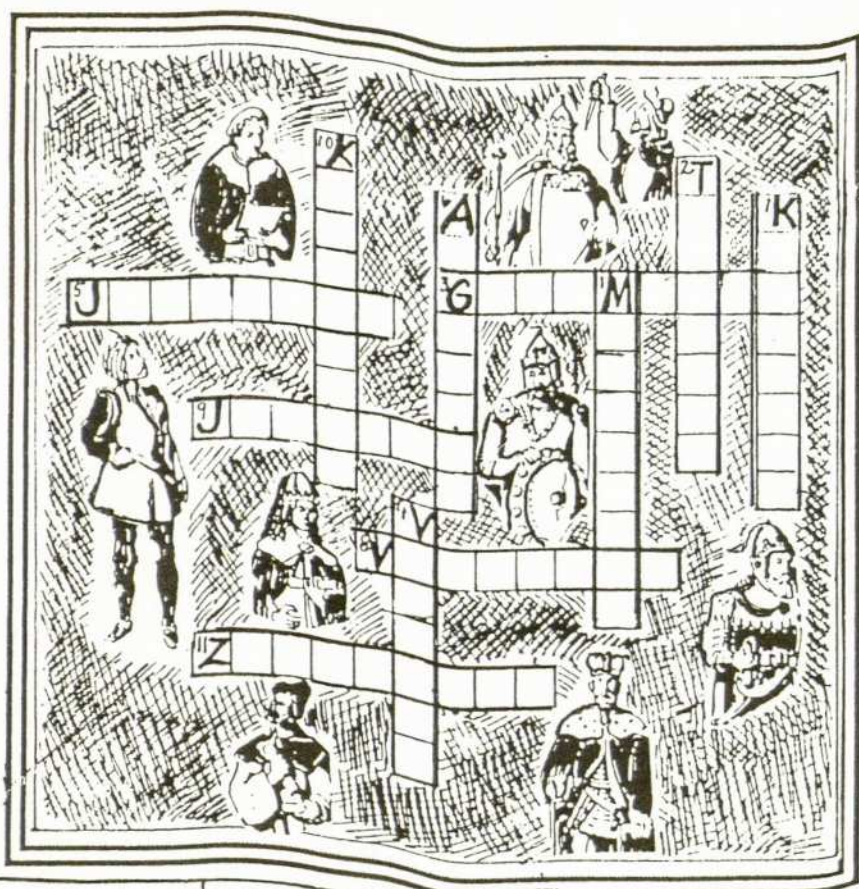
Žemyn

1. Pirmas ir vienintelis Lietuvos karalius.
2. Pirmo karaliaus giminaitis ir vienas iš tų, kurie jį nužudė.
4. Brolis to kunigaikščio, kuris įkūrė Vilnių; valdė Lietuvą prieš brolių.
6. Vienas iš dviejų brolių, kurie valdė kartu.
7. Nr. 6 brolis; vedė Birutę ir buvo tėvas didžiojo kunigaikščio nr. 8
10. Lietuvos ir Lenkijos valdovas; šv. Kazimiero tėvas, karaliaus Jogailos sūnus.

Skersai

3. Vilniaus įkūrėjas – pilis ir kalnas jo vardu pavadinti; pradėjo garsią valdovų giminę.
5. Nr. 3 sūnus; brolis nr. 6 ir 7; jo vardas paimtas iš žodžio „jaunas“.
8. Valdovas vadinamas „didysis“; valdė 38 metus; bandė būti vainikuotas karaliumi, bet nepasisekė.
9. Lenkijos karalius; nr. 6 sūnus ir nr. 8 pusbrolis, kartu su juos krikštijo Lietuvą.
11. Trys Lietuvos valdovai pavadinti šiuo vardu.

kamuoliys

Tn
n y i a l t s
y i a l t s
s o a a e
m g R o a
n n i

Vaikai negali išspręsti ginčo, kuris pirmasis žais kamuoliu. Tu gali jiems pagelbėti. Išbrauk vaikų vardų raides iš kvadrato. Pradės žaisti tas, kurio vardo neišbrauksi.

MŪS ALYTĖ

Mūs Alytė taip maža, taip maža,
Kad iš vabalo sparnelio
Pasisiuvo sau suknele,
Kaip gražu, kaip gražu.

Mūs Alytė taip maža, taip maža,
Kad iš riešuto lukštelio
Pasidarė sau kėdele.
Tarp gėlių pasėdėt.

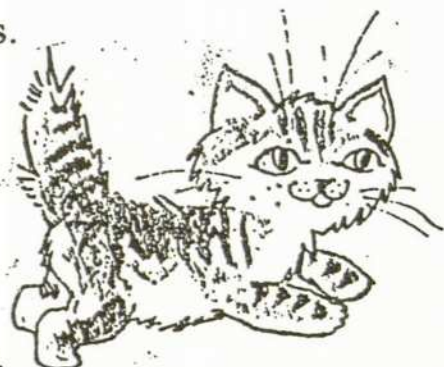
Mūs Alytė taip maža, taip maža,
Kad iš vėžio kevaliuko
Pasisiuvo sau batukus
Šokinėt, šokinėt.

Mūs Alytė taip maža, taip maža,
Kad iš lukšto kiaušinėlio
Pasidarė vežimėlį
Važinėt, važinėt.

Katytė Bumsytė

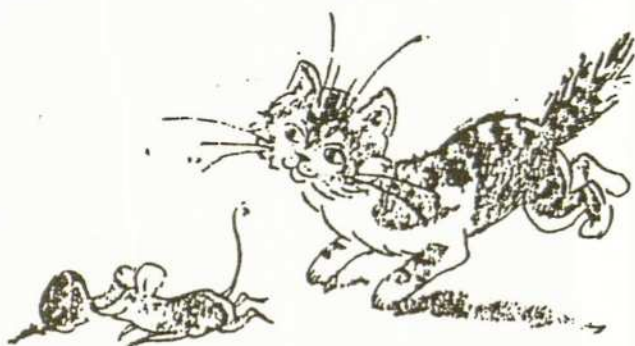
Turi minkštus batukus,
Baltus baltus pūkučius.
Šaltą šaltą žiemuželę
Jai tikrai nešalta bus.

Baltą turi šalikėlį,
Prausia jį tik atsikėlus.
Jis iš kailio ir pūkų
Pasidžiaugt tikrai puiku.

Pasiražė, pasikraipė,
Atsikėlė, apsilaižė.
Ji tikrą smaližė mūsų –
Kyšt prie puodo, sprikt per ūsą.

*Rasa Uždravytė
Gelgaudiškio vidurinės mokyklos
3b klasės mokinė*

AR ŽINAI?

Ar žinai, iš kur atsirado lietuviškas žodis **vėliava**? Senovėj jis reiškė ką kitą. Kai mūsų protėviai žygiuodavo į karą, jokios vėliavos ant ilgo koto jie neturėjo. Kunigaikščio pasiūstas raitelis, aplėkdavo sodybas, rankoje laikydamas visiems pažįstamą lazda – krivulę. Tai buvo ženklas, kad vyrai turi sueiti ir pasitarti arba skubiai balnoti žirgus, joti pasitikti priešo.

Kai toks raitųjų ir pėsčiųjų būrys žygiuodavo į mūšį, mūsų senoliai tikėjo, kad juos lydi ir žuvusiųjų kovotojų vėlės, kad jos padės nugalėti priešą. Seniau metraščiuose būdavo rašoma: mūšyje dalyvavo tiek ir tiek lietuvių vėliavų. Ne pulkų, kaip sakytume dabar, o vėliavų. Tik vėliau lietuviai traukdavo į karą su savo vėliavomis ir herbais.

Kas yra herbai? Žodis **herbas** yra kilęs iš vokiečių kalbos: ERLE – palikimas. Viduramžių ir vėlesnių amžių didikai mirdami palikdavo vaikams savo žemę, dvarus, pilis su visais jos gyventojais, ir tą testamentą sutvirtindavo herbiniu antspaudu. Palikdavo savo įpėdiniams ir savo herbą. Kuo jis būdavo senesnis, tuo buvo laikomas kilmingesniu ir tuo labiau juo didžiavosi paveldėtojai.

Vėliau herbus įsigijo ne tik valdovai, kunigaikščiai, bet ir miestai, vienuolynai, mokyklos.

Kauno miesto herbe buvo pavaizduotas stumbras. Kėdainių –

pasaga su trimis kryželiais. Alytaus – turėjo rožę, Vėliuona – žuvį, nes miestas įsikūręs prie žuvingo Nemuno.

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės herbas buvo Vytis: šarvuotas riteris su iškeltu kardu virš galvos. Vyčiu (arba Vytim) jis vadinamas todėl, kad herbe vaizduojamas riteris veja įsibrovusį priešą. Lietuvos Vyčio tikslas – vyti, o ne pulti.

Minėtas herbas randasi ant Algirdo ir Kęstučio laikų pinigėlių. Vienoje pusėje Vytis, kitoje – Gedimino stulpai.

Seniausiuose Lietuvos valstybės antspauduose pavaizduotas raitelis ant savo skydo turėjo Gedimino stulpus arba dvigubą kryžių. Gedimino stulpais pažymėti patys seniausi Algirdo, Jogailos ir Vytauto sidabriniai pinigėliai. Kitoj pusėj – atmuštas Vytis. Tačiau Vytauto laikų monetose atspaustas ir dvigubas kryžius.

Atidžiai išsižiūrėkime į Vytauto Didžiojo valstybės antspaudą, išlikusį ant 1404 metų dokumentų. Jame pavaizduotas pats Vytautas su Didžiojo Lietuvos kunigaikščio kepure. Dešinėj rankoj jis laiko valdovo skeptrą (valdžios ženklą), o kairėj – mums jau pažįstamą Vyties ženklą. Toj pačioj pusėj žemiau esančiam skyde pavaizduotas pėsčias šarvuotas karys. Tai Vytauto gimtųjų Trakų herbas. Dešinėj pusėj – taip pat du skydai su Vytauto valdomų kunigaikštysčių herbais: Volynės (rusų žemių) kryžius ir Kijevo (ukrainiečių žemių) keturpėsčias lokys. Žemaitijos herbas – lokys, stovintis ant dviejų kojų, į Vytauto antspaudą, matyt, netilpo.

Kazys Saja

Lietuvos valstybės ženklai ir vėliavos

GALVOSŪKIAI

paruošė Rima Polikaitytė iš Čikagos

AR PAŽISTI?

Šiuos žymius lietuvius sujunk su žodžiu, kuris geriausiai tinka.

1. Mindaugas	a. prezidentas
2. Gediminas	b. didysis
3. Vytautas	c. laisvė
4. Kudirka	d. pilis
5. Maironis	e. karalius
6. Smetona	f. Kronika
7. Valančius	g. dainius
8. Čiurlionis	h. vyskupas
9. Kalanta	i. himnas
10. Sadūnaitė	j. dailininkas

RASK ŽODŽIUS!

Šiame kvadrato rask šiuos patriotinius žodžius:

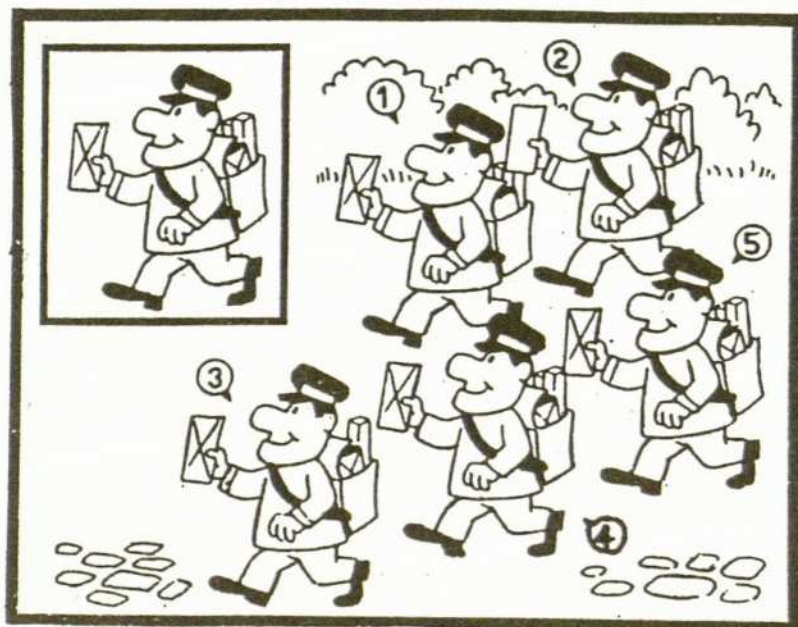
VASARIS, ŠEŠIOLIKTOJI, LAISVĖ (2 kartus), NEPRIKLAUSOMYBĖ, LIETUVA, TĖVYNĖ, AKTAS, VILNIUS, DIDVYRIAI, SAVANORIAI, KOVOS, PRIESPAUDA, VĖLIAVA, VYTIS, HIMNAS, VALIO, VALIO!

SURASK 10 SKIRTINGŲ

Parinko Romas ALEKNA

Kuris iš šių penkių laiškanėšių labiausiai panašus į laiškanėšį, nupieštą kairėje?

JUOKŲ MAIŠELIS

Mažoji Rasytė dar labai neaiškiai kalba, tad namiškiai kartais negali jos suprasti. Neiškentusi vyresnioji Ramunėlė prašo ją:

— Tu, Rasyte, kalbėk lietuviškai, nes mes nieko nesuprantam...

• • •

—Aaaa! – verkia berniukas.

— Kas atsitiko? – klausia mama.

— Užsigavau, – dejuodamas sako sūnus.

— Nieko, iki vestuvių užgis, – guodžia jį mama.

— Lengva pasakyti! Juk aš būsiu klebonas, aaa... – nesiliauja verkęs berniukas.

Mokytoja sako:

—Vaikai, manau, žinote, kad Žemė sukasi apie Saulę...

Tada Petriukas klausia:

— O ką Žemė daro naktį, kai nėra Saulės?

• • •

Trys skruzdės sėdi ant medžio ir juokiasi iš ateinančio dramblio. Dramblys susinervinęs papurto medį, ir viena skruzdė užkrinta jam ant sprando.

— Smauk jį, smauk!!! – šaukia kitos.

• • •

— Danute, ką tu čia pieši?

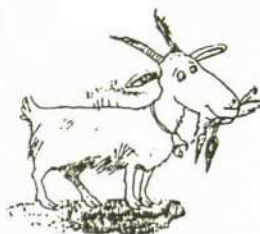
— Ožką darže.

— O kur daržovės?

— Ožka visas suėdė.

— Tai kurgi ta ožka?

— O ko jai būti darže, kur viskas jau nuėsta?

• • •

— Ar bėgimo varžybose laimi tik pirmasis? – klausia Agnė mamos.

— Taip.

— Tai kodėl dar ir kiti bėga?..

Jonukas skundžiasi Petriukui:

— Niekaip negaliu vakare užmigti.

— O tu avinus skaičiuok.

— Bendžiau, nepadeda...

— O tu paprašyk jų, kad kiekvienas papasakotų tau kokią nors istoriją.

— Tėveli, kam tepi durų spyną?

• — Kad necyptų.

• — Tada patepk ir
• mano broliuką
Kostą.

• • •

— Vytuk, girdėjau, kad Tomo sesutė ir Giedriaus broliukas eina gulti su vištomis. Ir tau taip reikėtų.

— Mes vištų nelaikome, – atsako Vytukas.

• • •

Senelis prašo anūko:

— Vaikeli, pasižiūrėk, ar laikrodis eina?

Sugrįžęs mažylis:

— Seneli, laikrodis stovi kur stovėjęs, tik uodegą vizgina.

• • •

Jonukas pasakoja:

— Mano šuo išgelbėjo man gyvybę!

— Kaip ten buvo?

— Aš sirgau, o jis neįleido į kambarį gydytojo.

• • •

Mokyklos direktorius liepia Petriukui:

— Nudažyk trečio aukšto langus.

Pro trijų valandų Petriukas atbėga pas direktorių.

— Direktoriau, o rėmus taip pat dažyti?

— Kiek bus septyni ir keturi?

• — Nežinau, iki vienuolikos
• dar nemoku skaičiuoti.

• • •

Geografijos mokytoja klausia mokinio:

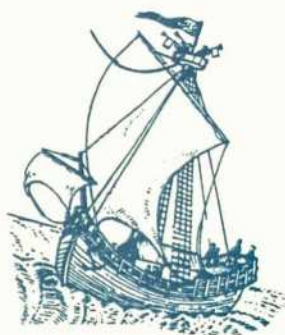
— Pasakyk man, kodėl upėse yra vandens?

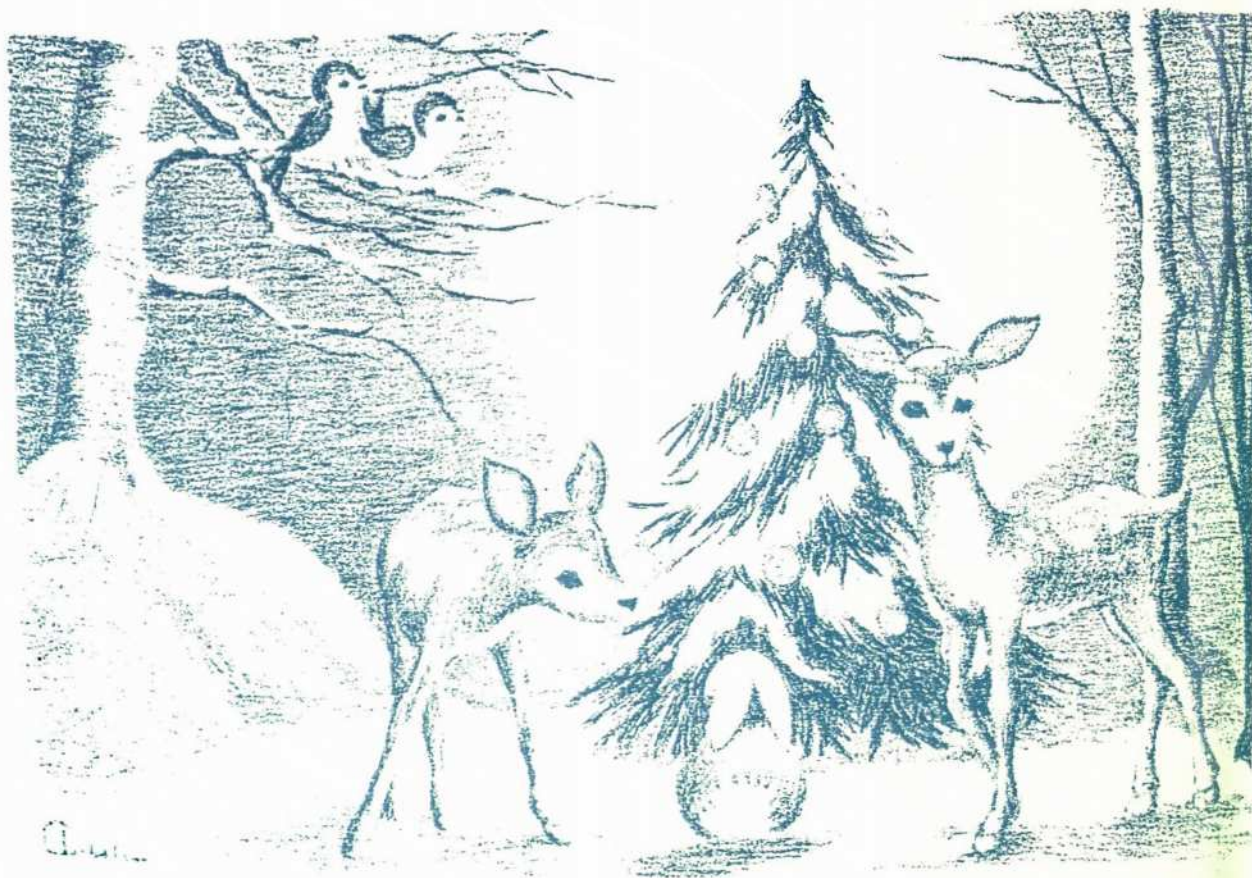
— Na, todėl, kad nekiltų dulkės, kai laivai sustoja.

• • •

Mokiniai rašė rašinėlį „Svečiuose pas senelę“.

Trumpiausias rašinėlis buvo toks: „Senelės nebuvo namuose“.

DĖKOJAME MŪSŲ RĖMĖJAMS

Čekanauskui Vytautui už 10 dol. auką

Matulaičiui Antanui už 10 dol. auką

Plačui Juozui už 5 dol. auką

Biliūnas Aldonai už 5 dol. auką

Lesniauskui Viktorui už 10 dol. auką

Lithuanian Educational Council of the USA
13648 Kickapoo Trail Lockport, IL 60441 Tel. 708 - 301-6410